

Ståläret 2018 – en kort översikt

En sammanställning från Jernkontoret, 2019-01-25

Handelspolitik och stålmarknad

Under 2018 fortsatte den globala efterfrågan att utvecklas positivt inom i stort sett alla regioner i världen. Den globala stålkonsumtionen ökade till 1 656 miljoner ton vilket motsvarar en ökning på 2 procent, enligt World Steel Associations (WSA) beräkningar.¹ Det kan noteras att regionala skillnader i utvecklingstakten var små: i EU och USA låg ökningen på drygt 2 procent och landade på 167 respektive 100 miljoner ton. Även i världens största stålproduktion Kina ökade stålkonsumtionen och landade enligt WSA på 781 miljoner ton. I övriga Asien var ökningen 2,4 procent. Endast i Europa utom EU-länderna, med Turkiet i spetsen, minskade stålefterfrågan med omkring 2 procent.

Den positiva trenden har naturligtvis lett till ökad stålproduktion runt om i världen. Enligt preliminära uppgifter från World Steel Association landade råstålsproduktionen² globalt på 1,8 miljarder ton, vilket motsvarar en produktionsökning med 5 procent jämfört med 2017. I Kina ökade produktionen med 7 procent, i USA med 6 procent och i Brasilien med 1 procent jämfört med 2017. I Indien ökade produktionen med 5 procent och i och med det har landet passerat Japan som världens näststörsta stålproducent. I EU utvecklades stålproduktionen i sidled under året och landade på 168 miljoner ton. Det kan nämnas att av de större stålproducenterna inom unionen minskade produktionen mest i Österrike och Sverige med 15 respektive 6 procent. Tjeckien och Rumänien stod för den största relativa ökningen med 9 respektive 6 procent.

När det gäller Sverige och den svenska marknaden har utvecklingen i stålkonsumerande industrisektorer varit positiv under året med undantag för byggindustrin som haft en negativ tillväxt för första gången på flera år. En försvagning av konjunkturen har dock kunnat skönjas för samtliga sektorer under andra halvan av året. Stålkonsumtionen i Sverige 2018 kommer följaktligen sannolikt att landa på ungefär samma nivå som, eller något under, 2017, vilket innebär cirka 4 miljoner ton.

Den svenska produktionen av råstål² minskade med 6 procent under året och landade på knappt 4,7 miljoner ton. Värdet av exporterade stålprodukter fortsatte dock att öka och låg efter 10 månader 2018 på 45 miljarder kronor, vilket motsvarade en ökning med 11 procent jämfört med samma period 2017.

¹ Short Range Outlook, oktober 2018. Utvecklingen i Kina har justerats för 2017 utifrån utvecklingen i stålkonsumerande sektorer.

² Ett förstadium till färdiga stålprodukter

Källor

Ståltillförsel i världen och EU: World Steel Association, Short range outlook (oktober 2018). Råstålsproduktion i världen: World Steel Association (preliminära uppgifter 2019-01-23). Råstålsproduktion och ståltillförsel i Sverige: Jernkontoret. Utrikeshandel i Sverige: SCB.

USA:s importtullar på stål

Den 8 mars 2018 undertecknade USA:s president Donald Trump det tillkännagivande som innebär att en tull på 25 procent läggs på all import av stål. Inledningsvis undantogs bland annat EU-länderna från tullarna. Den 31 maj strandade emellertid förhandlingarna mellan EU och USA om huruvida EU skulle få ett permanent undantag från ståltullarna eller ej, och därmed gäller ståltullarna för alla EU-länder sedan den 1 juni 2018.

För svensk stålindustri är USA den näst viktigaste exportmarknaden efter Tyskland och exportvärdet till USA uppgår till cirka 4 miljarder kronor per år. Även om det finns svenska stålföretag som har viss produktion i USA så bedömer Jernkontoret att den svenska stålindustrin i stort påverkas negativt av importtullarna. Samtidigt producerar svenska företag specialstål till smala nischmarknader, vilket kan betyda att dessa typer av stålprodukter kommer att få undantag från tullarna eftersom USA:s egna tillverkningsföretag är beroende av svenskt specialstål.

Som svar på USA:s importtullar på stål och aluminium har EU infört så kallade motåtgärder där tull tas ut på USA:s export av ett antal olika varor, till exempel motorcyklar och jeans. För att inte EU-marknaden skall svämma över av allt det stål som var avsett för den amerikanska marknaden har EU vidare infört provisoriska skyddsåtgärder i form av en tullkvot.

Efter samtal mellan USA:s president Donald Trump, EU-kommissionens ordförande Jean Claude Juncker och EU:s kommissionär för handelsfrågor Cecilia Malmström i somras pågår förhandlingar mellan USA och EU för att lösa frågan.

Andra viktiga stålhändelser 2018

Ståltullar, nytt forskningsinstitut och storsatsningar för klimatet – 2018 var ett händelserikt år för svensk stålindustri. Förutom tidigare nämnda ståltullar skedde även följande:

- Stålindustrin slutförde sin klimatfärdplan och överlämnade den till regeringen

Den 25 april överlämnade stålindustrin, tillsammans med åtta andra branscher, sin klimatfärdplan för fossilfri och konkurrenskraftig industri 2045 till dåvarande näringsminister Mikael Damberg och klimatminister Isabella Lövin. Tillsammans med stålföretagen och Fossilfritt Sverige hade Jernkontoret arbetat fram klimatfärdplanen under ett års tid.

- Stål- och gruvindustrin lanserade tolv politiska reformförslag

I maj presenterade gruv- och stålindustrins bransch- och arbetsgivarorganisationer tolv reformförslag för en växande gruv- och stålindustri i Sverige. Reformförslagen ska öka kunskapen om gruv- och stålindustrins utmaningar och möjligheter bland politiker, tjänstemän och andra aktörer som verkar för att stärka Sverige som industrination. Bland de tolv reformförslagen återfinns: 1) Skapa en bred politisk enighet om Industriklivet, 2) Säkerställ effektiva och rättssäkra tillståndprocesser, 3) Gör väg för 74 tons lastbilar och skrota idén om vägslitageskatt, 4) Bygg vidare på energiöverenskommelsen, 5) Klä inte fiskala skatter i grön kostym.

- Forskningsinstitutet Swerim bildades

Den 1 oktober startades det nya metallforskningsinstitutet Swerim AB. Genom Swerim ska svensk gruv- och metallindustri fortsätta att ligga i framkant med materialutveckling, nya produkter och hållbar produktion.

Bildandet skedde genom en delning av forskningsinstitutet Swerea som ägdes av näringslivet och staten tillsammans. Det som tidigare hette Swerea MEFOS och delar av Swerea KIMAB uppgick i och med delningen i det nya institutet, Swerim AB. Resterande delar av Swereas verksamhet uppgick i RISE.

- Stärkt hopp för 74 tons lastbilar

Stålindustrin exporterar cirka 90 procent av sin produktion till fler än 140 länder. Det ställer stora krav på effektiva och konkurrenskraftiga transporter. I februari 2018 fattade dåvarande regering ett beslut som öppnar för Trafikverket att peka ut på vilka vägar 74-tonsekipage blir tillåtna och i juli 2018 öppnade 12 procent av det statliga vägnätet för den nya bärighetsklassen BK4 och därmed för lastbilar på upp till 74 ton.

Svensk stålindustri, några nyckeltal

(2019-01-18)

	2014	2015	2016	2017	2018	Procentuell förändring 2018/2017
Råjärnsproduktion, kton	3 078	2 865	3 079	3 111	2 877	-7,5
Råstålsproduktion, kton	4 534	4 557	4 817	4 926	4 654	-5,5
Handelsfärdigt stål exkl. göt och ämnen, kton						
Stålverkens leveranser	3 502	3 530	4 009	4 119	3 702	-10,1
Export*	2 996	3 006	3 416	3 613		
Import*	2 882	2 850	3 280	3 620		
Bruttotillförsel till svenska marknaden (leveranser – export + import)	3 388	3 374	3 873	4 126		
Handelsfärdigt stål inkl göt och ämnen, Gkr						
Export*	40,1	41,1	40,7	48,7	54,0**	11,2
Import*	28,0	27,7	29,5	37,3	44,0**	17,7
Antal anställda	16 000	15 500	15 100	16 200		

* Inklusive reexport och reimport. Källa: SCB

** Baserad på 10 mån. utrikeshandelsstatistik.

Råstålsproduktion i olika länder, kton

	2000	2010	2018	Procentuell förändring 2018/2017
EUROPA	210 402	206 559	210 454	-0,1
EU-28	193 458	172 909	168 013	-0,3
TYSKLAND	46 376	43 830	42 440	-2,0
ITALIEN	26 759	25 750	24 475	1,7
FRANKRIKE	20 954	15 414	15 390	-0,7
SPANIEN	15 874	16 343	14 298	-1,0
POLEN	10 498	7 993	10 095	-2,3
BELGIEN	11 636	7 973	8 020	2,3
STORBRITANNIEN	15 155	9 708	7 685	2,6
ÖSTERRIKE	5 707	7 206	6 885	-15,4
NEDERLÄNDERNA	5 666	6 651	6 813	0,5
SLOVAKIEN	3 733	4 583	5 225	5,0
TJECKIEN	6 216	5 180	4 966	9,1
SVERIGE	5 230	4 846	4 654	-5,5
FINLAND	4 672	4 029	4 146	3,6
RUMÄNIEN	4 096	3 721	3 549	5,6
LUXEMBURG	2 571	2 548	2 245	3,4
ÖVRIGA EUROPA	16 943	33 650	42 440	0,6
TURKIET	14 325	29 143	37 312	-0,6
NORGE	679	530	575	-4,7
C.I.S.	98 489	108 200	101 255	0,3
RYSSLAND	59 136	66 942	71 680	0,3
UKRAINA	31 767	33 432	21 100	-1,1
USA	101 803	80 495	86 698	6,2
BRASILIEN	27 865	32 948	34 735	1,1
JAPAN	106 444	109 599	104 328	-0,3
SYDKOREA	43 107	58 914	72 463	2,0
KINA	127 236	638 743	928 264	6,6
INDIEN	26 924	68 976	106 463	4,9
ÖVRIGA VÄRLDEN	105 400	129 000	163 940	6,3
VÄRLDSPRODUKTION	847 650	1 433 430	1 808 595	4,6

Källa: World Steel Association (preliminära uppgifter 2019-01-23)

Investeringar och strukturutveckling

I det följande avsnittet redogör stålföretagen för verksamheten, investeringar, lanseringar och andra nyheter och händelser från 2018.

SSAB

En viktig milstolpe som SSAB nådde 2018 är att ha kommit ett steg närmre målet att bli fossilfria 2045. I februari kom de positiva resultaten från förstudien till HYBRIT, initiativet för fossilfri stålproduktion som SSAB tagit tillsammans med partnerföretagen LKAB och Vattenfall. Förstudien gav grönt ljus för att ta HYBRIT vidare till nästa steg, och SSAB berättade samtidigt om färdplanen mot att drastiskt minska koldioxidutsläppen under tiden fram till dess att den nya tekniken är på plats.

I juni kunde HYBRIT:s tre ägarbolag tillsammans med statsministern, vice statsministern och Energimyndigheten ta det första spadtaget till den pilotanläggning där tekniken ska börja testas. Samtidigt beslutade Energimyndigheten om att bevilja finansiellt stöd om 528 miljoner kronor till projektet, motsvarande 25 procent av den beräknade kostnaden för pilotanläggningen.

SSAB fortsätter strävan att nå målet om att vara världens säkraste stålbolag. De har en nollvision för arbetsrelaterade olyckor, skador och sjukdomar. Under 2017 lanserades Säkerhetsåtagandet, ett löfte om att alltid sätta säkerheten främst, och 2018 hade hela SSAB skrivit under detta.

SSAB:s koncernledning fick under 2018 tre nya medlemmar: Viktor Strömberg, (strategi- och digitaliseringsdirektör) Eva Petursson (forskning- och innovationsdirektör) som tillträdde i april, samt Christina Båge-Friborg (hållbarhetsdirektör) som tillträdde i augusti.

Under året landerades en första version av SmartSteel – ett "internet of materials" där kunderna ska kunna följa stålet hela vägen från stålverket till slutprodukten. I SmartSteel 1.0, den första versionen av SSAB SmartSteel-tjänsten kan kunderna skanna produkter och få tillgång till materialinformation genom den nya SmartSteel-appen. Med detta tog SSAB ett ytterligare ett steg emot visionen om att ha alla produktdata tillgängliga i molnet.

Under året har SSAB även lanserat nya och förbättrade produkter som Stenx 1100 Plus, Domex Plus, SSAB Form Tube Plus, för snäva passningar och krav på hög ytkvalitet, samt SSAB GreenCoat Anti-Graffiti BT som förenklar rengöring från klotter med filt pennor och sprayfärg.

Sandvik

Sandvik Materials Technology är en världsledande tillverkare av högförädlade produkter av avancerade rostfria stål, speciallegeringar, pulverbaserade material och produkter för industriell uppvärmning. Kunderna finns i de mest krävande industrierna såsom flygindustrin, bilindustrin, energisektorn och den medicinska sektorn. Fokus ligger på att göra kundernas processer säkrare och mer effektiva och på så sätt bidra till ökad hållbarhet.

Sammantaget blev 2018 ett starkt år med ökad efterfrågan på produkter som värmesystem, rör till energisektorn och höglegerat metallpulver. En uppgång i olje- och gasindustrin och energisegmentet, där vi har majoriteten av våra kunder, bidrog till en positiv effekt på vinsten.

Sandvik Materials Technology fortsatte att dra nytta av den globala trenden mot mer hållbara lösningar med produkter, material och kompetens som kan hjälpa kunderna att driva energi-effektivitet. Det har under året varit en fortsatt hård konkurrens från Kina och utmaningar från amerikanska importtullar, men ett starkt produktionsavtryck i USA och unika specialprodukter bidrar till en fortsatt stark nischposition.

Under året har arbetet med avyttringar/förvärv fortlöpt i enlighet med Sandviks strategiska fokus, bland annat genom satsning på kärnkompetens samt på att vara nummer ett eller två inom utvalda segment och marknader. Det innebär att Sandvik Materials Technologys portfölj idag är mer strömlinjeformad än tidigare, på grund av omstrukturering och avyttringar.

I februari slutfördes försäljningen av Sandvik Materials Technologys affär för svetstråd till ESAB. Under tredje kvartalet avyttrades den rostfria trådaffären till Zapp Group i Tyskland som omfattade produktionsenheten i Sandviken och den globala försäljningsorganisationen tillsammans med utvalda varumärken och patent. I maj meddelades avyttringen av Sandvik Materials Technologys 50-procentiga andel i Fagersta Stainless och under fjärde kvartalet meddelades försäljningen av Components-affären till företaget Ohmite.

Kärnverksamheten utökades genom förvärvet av Custom Electric Manufacturing Co., en ledande tillverkare av industriella värmeelement på den nordamerikanska marknaden.

Sandvik Materials Technology ligger i framkant med unik expertis inom speciallegeringar och avancerade rostfria stål. Under 2018 mottogs en prestigefull order av CERN, den europeiska organisationen för kärnforskning, för att utveckla ett nytt avancerat rostfritt stål i syfte att uppgradera en av världens största och mest kraftfulla accelerators. Sandvik Materials Technology har under året också levererat komponenter till NASA:s prestigefyllda WFIRST-projekt; ett rymdbaserat teleskop som ska hjälpa astronomer att förbättra sin förståelse av mörk energi.

Sandvik Materials Technology växer även inom det medicinska segmentet, ett område med stor potential för den ultratunna tråden som marknadsförs under varumärket Exera. Den unika tråden, som används i olika avancerade medicinska applikationer såsom pacemakers, öronimplantat, ryggradsstimulering, glukos- och värmemätningar, bidrar både till att rädda och förbättra liv.

Sandvik Materials Technology har en ledande position inom digitalisering med det intelligenta rörsystemet Sensus™. Innovationen, som är en kombination av metallurgisk kunskap och sensorteknik, hjälper kunden att övervaka status och prestanda hos rören med hjälp av en molnbaserad plattform. Det innebär att kunden får kontinuerlig information om temperatur, belastning och vibration, vilket möjliggör omedelbara korrigeringar.

Under 2018 lanserade Sandvik serviceapplikationen Track & Trace App för att underlätta för kunderna. Appen gör det enkelt för kunden att följa sin order från Sandviks distributionscentraler till dess slutliga destination, inklusive information om fraktväg, beräknad ankomsttid, antal paket och vikt.

I februari tillkännagav Sandvik Materials Technology en investering på 200 miljoner kronor i en ny fabrik för tillverkning av titan- och nickelmetallpulver i Sandviken. Investeringen utökar Sandviks metallpulverbjudande, vilket möjliggör framtida tillväxt. Byggandet av anläggningen pågår och den förväntas vara i drift år 2020. I januari 2019 övergår produktområde Powder från Sandvik Materials Technology till produktområde Additive Manufacturing inom Sandvik Machining Solutions. Flytten kommer att stärka Sandviks möjligheter ytterligare att växa affärerna för pulver och additiv tillverkning.

Optimering av verksamheten fortgår, genom att minska både avfallsmängder och användningen av energi och vatten. Ett bland många lokala initiativ 2018 var ett avtal med Gästrike Ekogas om att köpa överskottsbiogas. Genom att ersätta en stor del olja och gasol med koldioxidneutrala biogaser är förhoppningen att koldioxidutsläppen kan minskas med tusentals ton per år.

Bharat Energy Storage Technology (BEST) blev årets vinnare av Kanthal® Award. Det indiska startup-bolaget tilldelades priset för sitt banbrytande arbete inom hållbar energiteknik.

Samarbetsprojektet mellan Vasamuseet och Sandvik Materials Technology gick under 2018 i mål. Sedan 2011 har över 5 000 bultar bytts ut mot specialkonstruerade bultar i avancerat

rostfritt stål. Förutom att skeppet nu är mer stabilt, har de nya bultarna även minskat skeppets vikt med cirka åtta ton. De nya bultarna beräknas kunna sitta i Vasa i åtminstone 150 år.

Outokumpu

Outokumpus vision är att genom kundfokus och effektivitet vara den bästa värdeskaparen inom rostfritt stål år 2020. Outokumpu är den klara marknadsledaren i Europa och stark tvåa i Amerika.

Rostfritt stål förväntas växa med 23 procent mellan 2015–2020. Tillväxten drivs främst av megatrender som urbanisering, mobilitet, ekonomisk tillväxt och befolkningstillväxt samt klimatförändringar. Tack vare sina enastående egenskaper är rostfritt stål ofta det optimala valet för att tackla många av de utmaningar megatrenderna medför.

Outokumpu ligger i täten när det handlar om att digitalisera den rostfria stålindustrin. Outokumpu utnyttjar AI och robotteknik, digitala processer och tjänster. De använder även digital teknik för säkerhetsarbetet och IT-säkerhet, samt för elfordon och andra tillämpningar. Under de kommande fem åren kommer digitalisering möjliggöra en kapacitet på 100 000 ton frigörs samt att lagringstiderna minskar med i genomsnitt 20 dagar.

Den allmänna osäkerheten på marknaden för rostfritt stål väntas fortsätta. EU:s åtgärder för att balansera importsituationen på den europeiska stålmarknaden väntas få effekt under 2019. Tack vare starkt kundfokus samt förbättrad tillförlitlighet och effektivitet fortsätter Outokumpus finansiella resultat att utvecklas i rätt riktning för att långsiktiga finansiella mål ska kunna uppnås. Frånsett rådande osäkerhet på marknaderna förväntas långsiktig tillväxt för rostfritt stål att vara god, och Outokumpu uppger att de är väl positionerade för att få sin beskärda del av tillväxten.

Outokumpu producerar rostfritt stål genom en hållbar produktionskedja och på ett ansvars-tagande sätt. Verksamheten baseras på den cirkulära ekonomin, eftersom det huvudsakliga råmaterialet är återvunnet stål. Outokumpu siktar på att öka det återvunna innehållet i sitt rostfria stål till 90 procent år 2020, från det redan högsta innehållet i branschen på cirka 85 procent.

Outokumpus verksamheter i Sverige utgörs av ett integrerat stålverk i Avesta, ett kallvals-ningsverk i Nyby, ett kvartoplåtsverk och en produktionsenhet för långa produkter i Degerfors, trådverksamhet i Fagersta samt två servicecenter (ett bandservicecenter i Eskilstuna och ett för plåt i Degerfors). Alla anläggningar i Sverige, med undantag av den för långa produkter, tillhör affärsområdet Europe.

Under 2018 har Outokumpu fokuserat särskilt på att implementera företagets säkerhetsstandarder, utbilda sina medarbetare i SafeStart, integrera de grundläggande säkerhetsreglerna i det vardagliga arbetet samt att förbättra kvaliteten avseende riskbedömningar, analyser och observationer. Målet för 2018 är att nå en så kallad TRI-frekvens under 4.

Under året har även stor fokus legat på att jobba förebyggande med tillförlitlighet/reliability. Dels har detta skett genom utveckling av arbetssätt för att förbättra tillförlitligheten i anläggningarna, dels genom samarbete mellan produktion och underhåll. Det har även tillsatts så kallade reliability-resurser för att leda arbetet framåt. Outokumpu Production Index (OPI) visade att alla verk hade förbättrat sig jämfört med 2017.

I april tog Cem Kurutas över ledarskapet för kvartoplåtverksamheten i Degerfors. Cem kommer från Tyskland och har tidigare arbetat inom Outokumpus Manufacturing Excellens organisation. I maj började Mats Benson som platschef på Nyby. Han är utbildad maskiningenjör och har jobbat i Outokumpu sedan 2002, främst med försäljning.

I maj meddelades att Outokumpu förvärvar Fagersta Stainless. Fagersta Stainless är en globalt ledande aktör inom rostfri valstråd och dragen tråd med kunder världen över. Johan Wiklund är vd för företaget. 2017 uppgick företagens intäkter till cirka 150 miljoner euro och

leveranserna av rostfritt stål till 52 000 ton. Fagerstas produktsortiment kompletteras väl Outokumpus ASR-trådverk i Sheffield, Storbritannien, och Outokumpu planerar att utveckla båda enheterna vidare så att de kan fortsätta erbjuda ledande produkter och service till sina trådkunder världen över. I Fagersta pågår en uppgradering av valsverket.

Outokumpu tillverkar även bra och användbara restprodukter, främst slaggar. Under 2018 uppnådes goda resultat – 21 500 ton slagg i Avesta kunde nyttiggöras som biprodukter. Dessa kallas MAS-produkter. Bland användningsområdena kan nämnas legobitar i MAS-betong som väger 2,2 ton styck. Finsiktad ugnsslagg kan användas till ridbanor, vägbeläggingsmaterial, vattenrening och tätskikt.

Ovako

Ovako har 3 040 anställda och finns på nio produktionsorter. Stålet som Ovako producerar har 80 procent lägre koldioxidavtryck jämfört med det globala genomsnittet för stål.

Den 1 juni 2018 fick Ovako Group nya ägare, Nippon Steel & Sumitomo Metal Corporation (NSSMC), som är en av världens största stålproducenter. Ovako kommer från och med mars 2019 att bli en del av Sanyo Special Steel som då blir ett majoritetsägt dotterbolag till NSSMC.

Under sommaren 2018 beslutade Ovako att investera 120 miljoner kronor i produktionsanläggningen i Smedjebacken för att möta den ökande efterfrågan på högkvalitativt stål. Med en ny anläggning för vakuumavgasning förbättras stålets egenskaper, vilket skapar nya affärsmöjligheter inom bland annat fordonsindustrin.

Rinman Education, en Teknikcollege-skola i Hällefors, har sedan lång tid tillbaka ett tätt samarbete med Ovako. Till höstterminen 2018 fanns dubbelt så många sökanden till deras program jämfört med antalet lediga platser, vilket är unikt jämfört med andra industriskolor i Sverige. Eleverna själva menar att det höga sökantalet bland annat kan bero på det goda samarbetet mellan skolan och Ovako, då det ges möjlighet till praktik under skoltiden och ofta en anställning både under studierna och efter examen.

2017 presenterade Ovako en helt ny och innovativ stålfamilj – Hybrid Steel® – som utmanar det traditionella och kombinerar hög prestanda med möjlighet att hjälpa kunder att minska sina produktionskostnader. Ovako har nu fått patent på det nya stålet. Tillsammans med kunder bedriver Ovako en rad utvecklingsprojekt för nya applikationsområden.

Robocup Jr är en internationell robottävling för ungdomar upp till 19 år. Ovako har som tradition att vara med och sponsra det svenska deltagandet. När VM i år arrangerades i Montreal, Kanada, var det elever från Petreskolan i Hofors som fick representera Sverige. Med sina två showande robotar, där den ena spelar musik på två syntar och en iPad samtidigt som den andra dansar, tog de hem Världsmästar-titeln.

Höganäs AB

I början av 2018 förvärvades enheten Surface Technology & Ceramic Powders (STC) från H.C. Starck och ett intensivt integreringsprojekt startades. STC är en välkänd tillverkare av pulver med hög kvalitet för ytbeläggning, additiv tillverkning och keramiska applikationer. STC:s breda produktportfölj och starka varumärke expanderar Höganäs produktportfölj där keramer (borider, kariber och nitrider) är en ny marknad. STC bedriver produktionsverksamhet på två orter i Tyskland och sysselsatte drygt 400 personer vid förvärvet.

Höganäs förvärvade även den schweiziska verktygsmakaren Alvier PM Technology. Alvier utvecklar och tillverkar högkvalitativa, innovativa och komplexa verktygslösningar för pulvermetallurgi. Under hösten 2018 bildades ett start-upföretag, Alvier Mechatronics GmbH, som en ny enhet inom Höganäs AB. Alvier Mechatronics fokus är design och utveckling av

framtidens mekatroniska drivsystem för nästa generations elektriska fordonsapplikationer. Den nya enheten har sitt kontor i Tyskland.

Höganäs erhöll ett godkännande från California Environmental Protection Agency, EPA, för Cleanit® LC, en teknologi som renar dricksvatten, tar bort föroreningar som sexvärt krom, arsenik, bly, selen, fosfater och radioaktiva isotoper. Godkännandet medför att teknologin kan användas för rening av sexvärt krom i Kaliforniens dricksvatten.

Världens första anläggning i industriell skala för att demonstrera fossilfri ståltillverkning baserat på termisk förgasning, invigdes i juni med 150 deltagare från näringsliv, universitet och offentlig sektor. Projektet Probiostål är ett samarbete med Cortus Energy AB, vars teknik WoodRoll® ska producera en förnybar gas från skogsråvara som ska ersätta naturgas i produktion. ABB, Calderys, SSAB och Södra deltar också i projektet. Anläggningen har en kapacitet att minska Höganäs koldioxidutsläpp med 10 000 ton per år. Men som första steg ska anläggningen demonstrera hur det nya bränslet fungerar vid värmebehandling av stål samt att sprida tekniken inom branschen. Ryktet om anläggningen spred sig ända till Hovet i Stockholm och i november besökte Kronprinsessan Victoria och Prins Daniel Höganäs AB och Cortus Energy för att se anläggningen och få en inblick i Höganäs hållbarhetsarbete.

Höganäs miljöarbete har uppmärksammats av Höganäs kommun, som i december delade ut kommunens miljöstipendium under högtidliga former i Höganäs Stadshus. Motiveringen innehöll bland annat kommentar om projektet Probiostål, samt att företaget levererar spillvärme till kommunen och tar emot biogas från kommunens reningsverk. Magnus Pettersson, energikoordinator på Höganäs AB, tilldelades även Skånes hederspris i miljö med motiveringen att den nya anläggningen Probiostål går i täten för förnyelsebar energigas och därmed kommer att minska mängden växthusgaser från svensk basindustri.

Höganäs arbetar på flera spår för att fasa ut fossilt kol och minska företagets klimatpåverkan. En satsning är det projekt som beviljades finansiering av Energimyndigheten för att tillsammans med Luleå Universitet bygga kunskap för att på sikt ersätta fossila reduktionsmedel med biobaserade. Projektet startar 2019 och pågår till och med 2022.

Höganäs har också beviljats stöd från Klimatklivet (Naturvårdsverket) och Energisteget (Energimyndigheten) för investeringar som leder till 570 ton minskade koldioxidutsläpp. En ny rökgaskanal ska byttas i ett verk i produktionen, vilket ökar leveransen av värme till Höganäs Energis fjärrvärmennät motsvarande 120 villor. En energieffektiv fläktcentral är under uppbyggnad till vilken alla ugnar i ett av verken ska anslutas – därmed minskar behovet av naturgas. Investeringarna ska stå klara 2019.

Uddeholms AB

Uddeholm går starkt. Försäljningen går bra och Uddeholm investerar på nivåer som saknar motstycke i Uddeholms 350 åriga historia.

För att möta den ökande efterfrågan på pulver till AM (additive manufacturing), exempelvis 3D-skrivare, fattade Uddeholm 2017 det strategiska beslutet att investera i en ny anläggning för AM-pulver. AM-anläggningen har invigts och är nu i full drift. Uddeholm siktar på att ta ledningen, eller som de själva uttrycker sig "vara #1 inom AM – made for tooling".

Uddeholm har investerat 99,7 miljoner i ny värmebehandlingsanläggning och utökar därmed kapaciteten för värmebehandling. Den nyinvigda anläggningen har helautomatiserade robotceller med sex nya ugnar, som alla kan lastas med lika mycket material, 25 ton.

Uddeholm har under året även invigt och driftsatt en ny ESR-ugn samt en utbyggd ESR-hall med plats för ytterligare tre ESR-ugnar. Totalt finns nu elva ESR-ugnar, vilket gör Uddeholm till världens största ESR-anläggning för produktion av verktygsstål.

Med lansering av det nya pulverstålet Uddeholm Vancron SuperClean, fortsätter framgångsagan för Uddeholm. Det är en innovativ och avancerad produkt som är efterlängtd av

kunderna. Den unika, patenterade kemiska sammansättningen gör nämligen att ytbeläggning är inbyggd i materialet. Just dessa egenskaper är särskilt efterfrågade till krävande produktionsmiljöer där man jobbar med hög precision eller komplext designade verktyg. Stålet har helt unika friktionsegenskaper som gör att verktygsytorna klarar av höga kontaktstryck utan risk för kallsvetsning och att arbetsmaterialet flyter bra när det formas, trots snäva toleranser eller komplexa former inom till exempel djupdragning eller formning av höghållfasta stål.

När Uddeholm valde att konvertera sin produktion från olja och gasol till naturgas, med början år 2012, var det ett strategiskt val för framtiden. Naturgas är bron över till biogas. Den kan flöda i samma system både som blandning eller helt ersatt av biogas. I maj 2018 kördes Uddeholms anläggning på biogas under ett dygn. Allt för att visa att Uddeholm står redo för morgondagen, att Uddeholm står redo för biogas.

Hur många företag i världen finns det som är 350 år gamla? Uddeholm är ett av dem. I juni firade Uddeholm sitt 350-årsjubileum med 1 000 inbjudna gäster från hela världen. Dessutom kom ytterligare 6 000 stolta och glada personer från allmänheten för att fira. Det blev en oförglömlig dag i strålände solsken, 7 000 besökare och med artisten Zara Larsson som huvudnummer. Grattis Uddeholm!

Erasteel

Erasteel Kloster AB är världsledande tillverkare av snabbstål och av gasatomiserade pulvermetallurgistål. Företaget har cirka 400 anställda vid anläggningar i Långshyttan, Vikmanshyttan och Söderfors. Företaget ingår i den franska stål- och gruvkoncernen Eramet.

Erasteels legeringar och produkter används inom en mängd olika branscher där högt förslitningsmotstånd och hög styrka krävs. Exempel på produktapplikationer är skärande och roterande verktyg, sågar, kallbearbetningsverktyg, komponenter till bil- och flygindustri. Därutöver produceras pulver för bland annat den additiva marknaden samt för så kallade near net shape-produkter. Erasteels pulvermetallurgiska produkter marknadsförs under varumärkena ASP® och Pearl®.

I Söderfors finns anläggningarna för gasatomisering och HIP (Het Isostatisk Pressning). Här förädlas merparten av stålet via smide, valsning, värmebehandling och skärande bearbetning. I Söderfors finns även Eramet Alloys F&U-centrum för pulvermetallurgi "PEARL", Powder Expertise And Research Laboratory. Långshyttans anläggning processar stålet till tråd eller band. Där utförs även betning, blåstring och värmebehandling. Bandstålet vidareförädlas sedan i Vikmanshyttan genom kallvalsning och värmebehandling.

2018 var ett år med kraftigt förbättrad lönsamhet för Erasteel. Detta uppnåddes genom en kombination av förbättrad försäljning av främst ASP® och många lyckade effektiviseringar och kostnadsbesparings projekt.

Användningen av ASP® fortsätter att växa genom flertalet nya kunder och applikationer samt även introduktion av nya ASP-stål. Ett sådant är ASP2078, ett stål för högprestanda skärande bearbetning, till exempel verktyg för kuggbearbetning. Användning av ASP-stål för applikationer utanför verktyg fortsätter att växa starkt. ASP-stål återfinns numera i många komponenter i fordon och flygplan men även inom rymdfart. Denna utveckling har möjliggjorts tack vara en kontinuerlig utveckling av kvalitet och renhet för ASP-stålen.

2018 var även det första året då pulver för AM gjorde ett tydligt avtryck i Erasteels stora pulveranläggningar i Söderfors. Eftersom Erasteel har en världsunik kombination av kapacitet, produktivitet och kvalitet inom gasatomisering kommer AM-pulver att vara en viktig del av deras framtida affärer.

Under året investerades totalt cirka 25 miljoner vid Erasteels svenska anläggningar för att öka kapacitet, förbättra kvalitet och sänka produktionskostnader.

Cogent Surahammars Bruk

Omställningen av produktion och organisation för att bättre möta fordonsindustrins krav fortsätter. Investeringar för att uppgradera produktionsutrustningen har påbörjats och takten förväntas öka under 2019. En förändring av kvalitetssystemet för att möta fordonsindustrins krav pågår. Två aktörer inom detta segment har gett Surahammars Bruk status som "godkänd leverantör", även om mycket arbete kvarstår innan ett formellt godkännande av en tredjepartsorganisation erhålls.

En ny vd, Lars Christiansson, tillträdde i september. Lars har lång erfarenhet av att leda företag som levererar till fordonsindustrin.

Den traditionella marknaden för elektroplåt är fortsatt pressad och karaktäriseras av låga priser och överkapacitet. Sanktioner och andra handelshinder har också en negativ inverkan. Det faktum att Tata Steel har beslutat sälja Cogent-gruppen, där Surahammars Bruk och två andra företag ingår, skapar för närvarande också viss osäkerhet. Däremot är marknaden för elektroplåt till fordonsindustrin betydligt ljusare. Flera nya el- eller hybridfordonsmodeller har tillkommit under året och takten kommer att öka. Den riktigt kraftiga ökningen ligger ett par år bort och då kan det uppstå en brist på den tunnare typ av elektroplåt (0,20 – 0,30 mm) som fordonsindustrin behöver för att kunna tillverka små och effektiva drivmotorer. Denna plåt, och ännu tunnare, är Surahammars Bruks specialitet.

Surahammars Bruk har av en av sina fordonskunder, erhållit en avsiktsförklaring rörande en flerårig order på tunn elektroplåt för serieproduktion med start första delen av 2019. Förhandlingar om kontrakt, priser och tekniska specifikationer pågår med flera andra aktörer och förväntas gå till avslut under 2019. Flera nya elektroplåtsorter, eftertraktade av fordonsindustrin och baserade på företagets mångåriga erfarenhet av tunn elektroplåt, har tagits fram och erbjuds nu fordonsmarknaden.

Fagersta Stainless

Fagersta Stainless tillverkar rostfri valstråd och dragen tråd. Kunderna utgörs till största delen av tråddragerier samt tillverkare av svetsprodukter, fästelement och fjädrar. Produkterna levereras till samtliga världsdelar.

Fagersta Stainless har under 2018 haft en mycket positiv utveckling både vad avser kvalitet och produktivitet. Detta tillsammans med en stark internationell marknad har givit en förstärkt finansiell utveckling. Genom den långsiktiga inriktningen mot nischade specialprodukter har det skapats en solid plattform för fortsatt expansion mot internationella marknader. Detta sammantaget borgar för ett intressant 2019.

Det långsiktiga säkerhetsarbete som inleddes under 2016 har burit frukt och under 2018 hade företaget inte någon olycka som medförde frånvaro (LTI).

Från halvårsskiftet 2018 förändrades ägarförhållandet då Outokumpu förvärvade aktiemajoriteten och nu äger 90 procent av Fagersta Stainless. Sandvik äger resterande 10 procent.

Under året har Fagersta Stainless genomfört ett flertal mindre investeringar, främst med inriktning på arbetsmiljö och driftsäkerhet. Dessutom har företaget tagit beslut om att göra en omfattande investering i valsverkets förvalsning. Investeringen är en del i den fortsatta utvecklingen mot tillverkning av avancerade stålsorter och legeringar. Den nya anläggningen kommer att tas i drift under sista kvartalet 2019. Den äldsta delen i valsverket, Götverket, tas därefter ur drift. Götverket invigdes 1943 och har således producerat i 75 år.

Scana Steel

Scana Steel tillverkar olika typer av specialanpassade stålkomponenter främst inom kundsegmenten "Marint", "Stål" (verktygsstål), "Energj" "Olja och gas" samt "Industri". I produktionsanläggningen i Björneborg finns både stålverk, smedja och maskinverkstad. De senaste åren har varit utmanande för företaget och kännetecknats av svag marknad, nedskärningar, omstruktureringar och likviditetsproblem.

Den 4 december 2018 begärdes Scana Steel Björneborg AB i konkurs på grund av akuta likviditetsproblem. Företaget med omkring 200 anställda är den största arbetsgivaren i Kristinehams kommun. Till konkursförvaltare förordnades advokat Niklas Körling.

Tillsammans med konkursförvaltaren fortsätter Scana Steel Björneborg att producera och leverera enligt plan. Flera potentiella köpare har visat intresse och eventuella bud skulle läggas fram den 17 januari 2019. Ambitionen är att få en ny ägare på plats i mars 2019.

Scana Subsea och Scana Booforge drivs som tidigare år vidare inom offshore respektive truckgafflar.

Suzuki Garphyttan

I början av 2018 fortsatte den positiva utvecklingen av bilförsäljningen runt om i världen. Men på grund av ett antal faktorer som till exempel handelsoron mellan USA och Kina, WLTP reglerna inom EU, ståttullar i USA samt EU:s "safeguards" bromsades utvecklingen in under andra halvan av 2018.

Marknaden är just nu osäker och 2019 kan komma att bli ett utmanande år. Suzuki Garphyttan gjorde ett bra 2018 trots nedgången med ett resultat som går i linje med utfallet för 2017.